

CAPUT II.

Questiones.

QUÆRES I:

Quanam sint Concilia Generalia approbata.

Respondeo. Sunt decem, & octo. Primum est Nicanum, quod celebratum est ab anno 327. usque ad annum 330. qui fuit annus 15. Sylvestri Papæ, & 20. Constantini Imperat. In hoc Concilio convenerunt Episcopi 318. Et duæ potissimum controversiæ definitæ sunt. Una de die Paschatis, ut die Dominico post quartadecimam Lunam Martii celebraretur. Altera de Divinitate Christi, & cum Patre æqualitate adversus Arianorum hæresim.

Secunda Synodus est Constantinopolitana, celebrata anno 381. adversus Macedonium, negantem Spiritus-Sancti Divinitatem: Theodosio seniore Imper. ac Damaso Summo Pontifice. Ad quam convenerunt Episcopi 150.

Tertia Synodus est Ephesina 1. quæ coacta est anno 431. Theodosio Juniore Imperat. & Cælestino I. Summo Pontifice: ad quam convenerunt Episcopi 200. In hac Synodo Cyrillus Alexandrinus locum Romani Pontificis obtinuit. Causa Concilii fuit Nestorii Episcopi Constantinopolitani nova hæresis, quæ Christum in duas personas dividebat.

Quarta Synodus est Chalcedonensis, quæ anno 501. collecta est adversus hæresim Euthychetis Archimandrite, qui unam tantum naturam in Christo asserabat post Incarnationem. Acta verò est hæc Synodus Leone I. Summo Pontifice, & Marciano Augusto. Adhuc erant in ea 630. Episcopi.

Quinta Synodus Generalis fuit Constantinopolitana II. habita anno 553. imperante Justiniano Imperatore: ad quam convenerunt 165. Episcopi præfuitque Vigilii Papæ nomine Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus. In ea præter damnationem Origenis, ejusque scriptorum, tria capitula in Concilio Chalcedonensi non reprobata, damnata fuere.

Sexta Synodus Generalis fuit Constantinopolitana III. celebrata anno 680. cui 289. Episcopi interfuerunt, 4. Agathonis Papæ Legati, ipseque, ut defensor, Constantinus Pogonotus Imperator. Hæresis Monothelitarum, seu unam tantum in Christo voluntantem asserentium in ea damnata fuit.

Septima Synodus fuit Nicæna II. anno 787. sub Adriano Papa, & Constantino Imperat. Celebrata ab Episcopis 350. præsidentibus Legatis Romani Pontificis. Coacta fuit Synodus adversus Iconomachos, qui Sacras Christi, & Sanctorum Imagines omni honore spoliabant.

Octava Synodus est Constantinopolitana IV.

quæ celebrata est anno 889. Adriano II. Summo Pontifice, & Basilio Augusto. Convenerunt Episcopi 383. adversus Photium intrusum, qui depositus, & Ignatius antea injustè depositus restituitur: Imaginibus honor redditus.

Nonum Concilium est Lateranense I. Episcoporum 300. & amplius, anno 1123. tempore Saracenos pro recuperanda Terra Sancta tempore Calixti II. & Henrici V. Imper.

Decimum est Lateranense II. Episcoporum mille anno 1135. contra Antipapas, & pro Jure Cleri tempore Innocentii II. & Lotharii Imper.

Undecimum est Lateranense III. Episcoporum ferè 300. pro reformatione Ecclesiæ, & contra Waldenses anno 1179. temporis Alexandri III. & Friderici Imperat.

Duodecimum est Lateranense IV. Patrum 1283. anno 1215. contra varias hæreses, & pro Terra Sancta recuperanda tempore Innocentii III. & Friderici Imperat.

Tertium decimum est Lugdunense I. anno 1245. contra Imperatorem Fridericum, & pro Terra Sancta recuperanda tempore Innocentii IV.

Quartum decimum est Lugdunense II. Patrum ferè mille contra errorem Græcorum tempore Gregorii Decimi, & Rodulphi Imperatoris anno 1274.

Quintum decimum est Viennense anno 1311. Episcoporum 300. contra varias hæreses tempore Clementis V. & Henrici VIII. Imperat.

Sextum decimum est Florentinum anno 1438. Patrum 141. contra errores Græcorum, tempore Eugenii IV. & Alberti Imperat.

Decimumseptimum est Lateranense V. anno 1517. Patrum 114. contra schismata, & pro variis negotiis tempore Julii II. & Leonis X. & Maximiliani Imperat.

Decimumoctavum est Tridentinum, anno 1545. inchoatum, 1563. absolutum. Coacta fuit hæc Synodus contra hæreses Luteranorum, & pro Ecclesiæ reformatione, tempore Pauli III. Julii III. ad Pii IV. & Caroli V. ac Ferdinandi Imperat.

QUÆRES II:

Quanam sint Generalia Concilia Reprobata.

Respondeo sunt septem. Primum est Antiochenum, anno 345. anno 5. Constantii Imperat. in quo damnatus est Athanasius, & via patrefacta ad eversivum Concilium Nicanum.

Secundum est Mediolanense, Episcoporum plusquam 300. anno 354. tempore ejusdem Constantii, in quo etiam fides Catholica damnata est.

Tertium est Ariminense Episcoporum 600. sub eodem Constantino, anno 363. in quo sublatum est de symbolo nomen consubstantialitatem.

Quartum est Ephesium II. tempore Theodosii Junioris, anno 459. in quo facione Dioscori

ocessus est S. Flavianus Episcopus Constantinopolitanus, & Legati Romani Pontificis Leonis fugati; ac demum hæresis Eutychiana confirmata.

Quintum est Concilium Constantinopolitanum sub Leone Isairo contra Sacras Imagines, anno 728. qui fuit 13. Imperatorum ejusdem. Interfuit huic Sanctus Germanus Patriarcha, qui, quia non concessit à sua Sede Constantinopolitana dejectus est.

Sextum est Concilium Constantinopolitanum sub Leone Copronimo, anno 754. Convenerunt Episcopi 338. Sed nullus adfuit Patriarcha, excepto Pseudo Episcopo Constantinopolitano. Definitum est in hoc Concilio abolendas esse Christi, & Sanctorum Imagines. Reprobatum est hoc Concilium in VII. Synodo, art. 6.

Septimum est Concilium Pisianum, anno 1511. congregatum ab Imperatore, & Rege Galliæ, & aliquot Cardinalibus contra Julium III. Papam. Reprobatum est paulo post in Concilio Lateranensi sub Julio III. sess. 2. & 3.

QUÆRES III:

Quanam sint Concilia partim Approbata, & partim Reprobata.

Respondeo sunt sex. Primum Sardicense Episcoporum 376. anno Domini 347. tempore Constantii Imper. & Julii I. Papæ ex quibus 300. Episcopi Occidentales fidem Catholicam confirmarunt, quam exposuit Hilarius in lib. de Synodis: reliqui 76. Episcopi Orientales fidem Arianam scripserunt.

Secundum est Concilium Syrmiense, quod celebratum est annis quinque post Sardicense, hoc est anno Domini 356. Liberio Summo Pontifice, & Constantino Imper. In hoc enim Concilio duæ Formule fidei dissentientes inter se editæ sunt.

Tertium est Concilium Quinisextum anno 692. celebratum, in quo continentur Canones Trullani, qui partim sunt reprobat, quia sine ulla auctoritate Summi Pontificis id fecerunt, & apertè Sergius Papa, qui tunc vivebat, reprobavit hæc hæreticam Synodum, partim sunt Approbat, quia etiam Canones illi ex se nullam vim habeant, aliqui tamen postea probati sunt à Pontifice, aut aliis legitimis Conciliis, qualis est *Can. 82.* De pingendis Imaginibus, receptus ab Adriano Papa & VIII. Synodo.

Quartum est Concilium Francofordiense, quod celebratum est anno 792. Adriano I. Pontifice, & Carolo Magno Francorum Rege. Hoc Concilium ab Adriano confirmatum fuit, quantum ad eam partem, in qua definitur, Christum non esse Filium Dei adoptivum, & ab eodem reprobatur, quantum ad alteram partem, in qua ex errore damnatur VII. Synodus.

Quintum est Concilium Constantiense Patrum

ferè mille, quod quidem quantum ad primas sessiones, ubi definit Concilium esse supra Papam, reprobatur in Concilio Florentino, & Lateranensi ultimo: quantum verò ad ultimas sessiones, & ea omnia, quæ probavit V. ab omnibus Catholicis recipitur.

Sextum est Concilium Basleense, cujus nihil est ratum, & probatum, nisi quædam dispositiones circa beneficia, quæ à Concilio factæ fuerant, quas pacis, & unitatis gratia Nicolaus Papa approbavit. Concilium verò ipsum reprobatur in Concilio Lateranensi ultimo sess. 2.

QUÆRES IV:

Quanam sint Concilia dubia.

Respondeo: est potissimè Concilium Pisianum, anno 1409. celebratum, quod non est manifestè nec probatum, nec reprobatum; nam ex una parte depositis Gregorio XII. & Benedicto XIII. elegit Alexandrum V. qui inter veros Pontifices numeratur: ex altera verò Sanctus Antonianus 3. part. rit. 22. cap. 5. §. 2. & 3. asserit, ipsum esse conciliabulum ad schisma tollendum; & tamen illud non sustulit, sed auxit, si verò absolutè fuisset reprobatum, utique Alexander VI. non sextum, sed quintum appellasset.

QUÆRES V:

Quid præcipue sit notandum circa Concilia universalia ante Tridentinum celebrata.

Respondeo: In Concilio Nicæno damnata fuit Hæresis Arij negantis Divinitatem Verbo, id est secundæ personæ Sanctissimæ Trinitatis, editumque consequenter symbolum Fidei, quod recitatur à Sacerdotibus in Missa, & in eo posita illa verba *consubstantialitatem Patri*, cum Arij blasphemando asserant, Filium Dei non ejusdem esse cum Patre substantiæ, sed tantummodo similis, statutum est quoque inter alia, quod non debeat in Ecclesia Catholica celebrari Pascha eo tempore, quo ab Hebræis celebratur, nempe die quartadecima Lunæ primæ mensis.

In Constantinopolitano damnata fuit Hæresis Macedonii, qui Spiritui Paracleti Divinitatem negabat: unde ad Symbolum Nicænum addita sunt ea, quæ ad Spiritus Sancti Divinitatem spectant: in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem ex Patre procedentem, cum Patre, & Filio simul adorandum, & Conglorificandum, qui locutus est per Prophetas, quæ Patres Nicænae Synodi minime expresserunt, quod tunc exorta non fuerat hæresis, quæ Spiritus Sancti Divinitatem negabat. Sunt editi Canones septem.

Concilium illud quidem laudem meruit in de-

cernenda fidei veritate, simulque vituperium, quia prævalente in illo Timothei Alexandrini factione, immentis virum meriti Gregorij Episcopatu regie Urbis deiecit: & quia defuncto in ea Synodo Meletio Antiocheno, cum fuisset antea Synodi Alexandrinæ, cui magnus præfederalat Athanasius, decreto sapientissimè constitutum, ut qui ex duobus dignissimis Antiochenæ Ecclesiæ Pontificibus Meletio, & Paulino prior moreretur, non alium haberet successorem, quam alterum è duobus relicto superstitem: idque Damasus Romanus Hierarcha, ut sic diceretur schisma, perurgeret, Gregoriusque Nazianzenus, quem mox ista Synodus deposuit, & Patres ad hoc impensè hortaretur; æmulatione tamen Damasii, & Latinorum concitata Græca Synodus maluit continuari schisma, quam Paulinum Meletio subrogari.

Et in Ephesino damnata fuit hæresis Nestorii Episcopi Constantinopolitani, ponentis in Christo duas personas humanam, & Divinam. Unde dicebat Beatissimam Virginem dici non debere Dei genitricem, sed Christi hominis. Item Christum hominem gratia & adoptione, non natura esse filium Dei. Hanc hæresim Nestorius ex Theodoro Mopsuestensi Episcopo accepit: qui postea condemnatus est in Concilio V. Generali.

Non est omittendus modus quo incarnationis Dominicæ ineffabile mysterium explicet hæc Synodus his verbis: Non dicimus, quod Dei natura conversa, vel immutata facta sit caro, nec quod in totum hominem, qui ex anima est & corpore, transformata sit, sed magis quod carnem animatam anima rationali sibi copulaverit; verbumque substantia-liter, ineffabiliter, & incomprehensibiliter factus sit homo, & nuncupatus sit etiam Filius hominis, non nuda tantummodo voluntate, sed nec assumptione sola personæ, sed quod diversæ quidem naturæ in unum convenierint, unus tamen ex ambabus Christus, & Filius, non evacuata, vel sublata diversitate naturarum per conjunctionem, sed quia simul nobis effecerunt unum Deum, & Christum, & Filium, id est Divinitatem, & Humanitatem per arcanam illam ineffabilemque copulationis adunationem.

Est item specialiter notandum, quod scribunt Ephesini Patres in synodica ad Clerum, populumque Antiochenum Epistola, Deiparam Virginem Mariam comitante Apostolo, & Evangelista Joanne Ephefum ex Judæa profectam, reliquum ibi vitæ transgressisse. In Civitatem (inquit) Epheforum pervenit, in qua Joannes Theologus, & Deipara Virgo Sancta Maria.

Circa quartum Concilium OEcumenicum, id est, Chalcedonense notatu dignum est præ cæteris, quod in hac Synodo damnata fuit hæresis Eutycheus Abbatibus, qui prætextu declinandæ hæresim Nestorii docuit naturam humanam per Incarnationem Verbi taliter fuisse abortam intra verbum, tanquam in im-

mensam Abyssum, ut non retinuerit veritatem naturam humanam, sed tantum apparentiam, & figuram. Edidit etiam multos Canones, in quibus plurimè salutaria præscripsit, præsertim contra simoniacè ordinantes, & ordinatos, & contra Ecclesiasticorum negotiationem.

Quintum Concilium universale, id est Constantinopolitanum secundum habet hæc specialiter notanda. Vigilius Papa ambitiosè Pontificatum ingressus postea zelantissimè pro fide Catholica stetit: Concilium coegit, cui Justinianus ipse Imperator interfuit. Papa in Concilio per se ipsum non fuit. Damnavit Concilium multos errores præsertim istos; quod in Christo secuti duæ naturæ, ita & essent duæ personæ; quod Unio Verbi cum natura humana facta sit non secundum Personam, sed secundum gratiam: quod BB. Virgo non sit Genitrix Dei, sed Christi hominis. Condemnavit etiam errores Origenis, & Evagrii, & aliorum. Quod autem S. Gregorius Magnus loquens de Synodo ista lib. 3. Epist. scripserit, quod hæc Synodus de Personis, & non de Fide aliquid gesserit, intelligendum est quod Synodus damnavit personas ob hæreticos errores manifestos, etiam damnatos, & quod noluit illos errores veluti in questionem adduci, sed tanquam manifestè tales ex jam damnatis in quatuor œcumenicis Conciliis præcedentibus rejecisse.

Sexta Synodus, id est Constantinopolitana tertia incepta fuit sub Pontificatu Agathonis Papæ tertii, & confecta sub Leone secundo, qui acta Concilii approbavit. Porò duodecim post annos rursus convocatum, & in eo Canones Trullani celebres confecti sunt, ac publicati. Nam Synodus nullos Canones ediderit, disputatur acriter hinc inde, quia tunc Concilio non adfuerit Legatus Apostolicus, nec fuit Concilium Constantinopolitani in Palatio, qui Trullus vocabatur à Romano Pontifice convocatum. Quare non videtur Concilium fuisse legitimum, ut Catus, lib. 5. de Locis, cap. ult. expressè negat, Canones Trullanos esse de Fide, & cum eo nonnulli. Videatur hæc de Bellarminus in Controversiis, ubi de hac Synodo agit.

Septimum Concilium OEcumenicum, id est Nicænum Secundum, desinivit Cruci nec deberi cultum Patriæ, sed minorem. Sed cum Sanctus Thomas 3. part. quest. 25. asserat Cruci, & Imagini Christi cultum Patriæ deberi, ad conciliandam Anglici Præceptoris Doctrinam cum definitione septimæ Synodi Generalis, dicendum est, mentem Sancti Doctoris esse deberi Cruci, & Imagini Christi cultum Patriæ minus propriè dictæ, nempe Patriæ, quæ significat cultum Divinum, qui debetur alicui non propter se, sed propter aliud, quod ab ipso representatur, quo cultu Patriæ propter aliud dicto, colitur & natura humana Christi Domini, & species Eucharistiæ consecrata, sed nobilitiori Patriæ, quam Crux, & Imago.

Octavum Concilium generale fuit Constantinopolitanum

politatum quartum. In hac Synodo definitum fuit sacras, & Apostolicas traditiones servandas esse, sicuti Verbum Dei scriptum. Definitum item fuit de hereticum Sacris Imaginibus, Iconoclastarum hæresi condemnata. Item contra quosdam Philosophos novitatis amicos definitum Concilium, unicam animam cuilibet homini inesse, sicuti & unica fuit in Christo Domino.

Nonum Concilium Generale, scilicet Lateranense primum illud est, in quo actum fuit de pace componenda cum Henrico III. aliàs IV. qui deinde excommunicatus fuit à Gregorio VII. & privatus Regno tum ipse tum ejus Filius Henricus IV. quia Schismatici. Verba, quibus Gregorius Henricum IV. privavit, sunt hæc relatu digna: *quas ob causas ego, potestate Apostolica mihi à Deo delata, Henricum Henrici Imperatoris Filium Regno Germaniæ titulo etiam spolio, & Christianorum obedientia privo, & omnes religionis jurisjurandi, quo se illi obstrinxerunt, absolvo: contra verò, ut Rodolphus à Primitivis Germaniæ in Henrici locum declaratus, regnum administret, & tunc nomine vestro, omnibus, qui fidem ei præstiterunt, omnium peccatorum remissionem, & veniam in hac, & in futura vita concedo, & ut Henricum ob suam superbiam regia dignitate depello, sic Rodolphum propter suam humilitatem, & obedientiam in potestate repono. Inde dimisso Concilio, Regiam, & Imperatoriam Coronam ad Rodolphum transfuit.*

In Decimo Generali Concilio, scilicet Lateranensi secundo salutaribus decretis lapsa Ecclesiæ Gallicanæ disciplina erecta est, & Henricus IV. eisdem de causis per Urbanum Secundum cum Clemente Antipapa ab hoc Imperatore ad Pontificiam Dignitatem elevato, anathemate obstrictus est. Sanctus Antonius scribit in hoc Concilio constitutum esse, ut septem horariæ preces BB. Virginis quotidie recitarentur, ut dies Sabbati ad honorem ejusdem dedicarentur. Quod singulariter dignum censet, ut referatur, est expeditio facta contra Saracenos, & recuperatio Terræ Sancte ope hujus Sacræ Synodi, & Urbani secundi, qui in Concilio tam fervidè peroravit, ut linguæ, qui aderant, divino Spiritu concitati ad bellum pro sepulchro Christi recuperando confestim exarserint, & altissimis vocibus bellum uno animo clamarent. Quo strepitu sedato, Pontifex ita locutus est (Gratias, inquit, ago Deo maximas, quod vos tanta animorum contentione, & alacritate arma pro Christo Redemptore vestro suscepturos esse ostenditis. Neque etenim tam repentina in tam diversis gentibus inspiratio sine gravissimo ipsius impulsu esse potest. Nos autem, ut studia vestra, quoad possumus, adjuvemus, misericordia Dei in Beatorum Petri, & Pauli clientelam, tanquam veræ obedientiæ filius suscipimus, & ab omnibus vexationibus corporis fortunarumque tutos esse constituimus) His vocibus iterum incensam omnes Sacræ Militiæ devoverunt. Centum millia virorum congregata sunt Cruce signata, unde postea *Cruciata* denominata est. Imperante præ cæ-

teris valore, ac prudètia Gottfredi Ballonis quadrienni spatio ab anno Domini 1096. usque ad annum 1099. recuperata sunt multa in Syria Urbes, & oppida. Anno 1093. 3. Non. Junii ferrum Lanceæ, quo Latus Christi in passione apertum fuit, reperitur per revelationem B. Andreae Apostoli, eoque ante militum Exercitum delato, Urbis Hierosolyma capta fuit, eique Boemundus Guiscardi filius, primus Princeps constitutus est. Hierosolymæ anno sequenti 1099. Idibus Junii feria sexta in Christianorum decitionem, & potestatem venerunt. Constitutum est Hierosolymitanum Regnum, & totius illius regni designatus est primus Rex communi omnium consensu: qui stupentibus omnibus, primus in muros ascenderat. Qui tamen titulo regio uti nunquam voluit.

Undecimum Concilium generale, id est Lateranense tertium sub Alexandro tertio, qui præfuit illi, quinqueaginta Canones edidit circa Ecclesiasticam disciplinam. Speciali nota digna est lex, quam in hac Synodo edidit Pontifex, ut in electione Romanorum Pontificum ad evitanda schismata deberent stare pro electo binæ suffragiorum tertie partes. Nam vita sancto Adriano tertio, electus est ipse Alexander Tertius à septendecim, verum à duobus electus fuit Octavianus Romanus, qui favente Imperatore duodeviginti annos Ecclesiam vexavit. Tandem urgentibus calamitatibus se ad Alexandri pedes abiecit, à quo fuit anathematis nexu solutus. Hac igitur de causa Alexander generale Concilium cepit, & supradictam legem sancivit.

Duodecimum Generale Concilium fuit Lateranense IV. sub Innocentio Pontifice hujus nominis tertio. Coactum fuit ad inveniendum effectac remedium contra Mahumetanos, qui in dies imperii magnitudinis proficiebant, & præsertim ad uniendo Principes Christianos contra eosdem, ac Terram Sanctam ab eorum tyrannide recuperandam. In hac Synodo speciale nota dignum est, quod actum fuit, ac definitum contra errorem Abbatibus Joachin. Hic docebat, quod unitas divina Trinitatis non erat unitas vera, & propria, & essentialis, sed tantum collectiva, & similitudinaria, ita ut eo modo, quo mille civis exempli gratia vocantur unus Populus, sic ter Personæ divinæ vocantur unus Deus. Hunc esse errorem in die Concilium hoc Lateranense œcumenicum declaravit.

Decimumtertium Generale Concilium, id est Lugdunense primum celebratum anno 1245. sub Innocentio IV. habet hoc notatu dignum, quod actum est contra Fridericum secundum Imperatorem: etenim vocante illum Concilio, & ipso renuente venire iudicatus fuit Imperator, tanquam Ecclesiæ Christi rebellis, Ecclesiasticis censuris petitus, ac Imperio privatus. Actum quoque fuit in illo de recuperanda Terra Sancta, Sancto Ludovico Francorum Rege constituto duce quintæ expeditionis, à qua post multas calamitates, ac belli vires, quinto post anno in Galliam reversus est.

CAPUT III.

Notitia peculiare de Sacrosancta Tridentina synodo per Alphabeticum exactissimum ordinata.

Quoniam Concilium Tridentinum maximè in-
servit moralibus Theologis in quavis materia,
operæ pretium duxi, ejus notitias exactissi-
mas coordinare alphabetica serie, quæ talis est.

A B B A S.

Abbates, & quicumque exempti in quocumque
loco nequeunt primam Tonfuram, vel Ordine
minores conferre, nisi suis subditis Regularibus.
Item nec ipsi, vel Capitula, vel Collegia litteras di-
missorias concedant Regularibus, Clericis, ut ab illis
ordinentur; Pertinent enim hæc ad Episcopum Duce-
sanum, non obstantibus, &c. *sess. 23. cap. 10. de Reform. &c.*

ABBATISSA.

Abbatissa, vel superior non præsit duobus mo-
nasteriis, sed unum intra sex menses relinquit;
alioqui statim vacent, *sess. 25. cap. 7. de Regular. & Monial.*

ABSOLUTIO.

Quilibet Sacerdos, & solus Sacerdos habet po-
testatem absolvendi Sacramentaliter à peccatis.
Ejus actus absolvendi non est mera de-
claratio, quòd peccata sint remissa, sed est actus judi-
cialis, quo de facto absolvit à peccatis. Qui joco
absolveret, nec seriò ageret, verè non absolveret,
sess. 24. cap. 6. Nullius effectus est absolutio collata
à ministro non habente ordinariam, aut subdele-
gatam Jurisdictionem. In Articulo Mortis quilibet
Sacerdos potest absolvere quoslibet poenitentes à qui-
busvis peccatis, & censuris, *sess. 24. cap. 7.* Absolutio
peccatorum data à non habente potestatem ordina-
riam, vel delegatam in absolvendos, est nulla,
sunt enim casus reservati, *sess. 4. cap. 7. de Cas. Reservat.*

A B U S U S.

Abusus circa Indulgentias, Reliquias, sacras ima-
gines, &c. tollendi sunt per Concilia Provin-
cialia, & per ipsos Episcopos, *sess. 25. Decr. de Indulg.*
Accessus ad Moniales. Vide Moniales.

ACCLAMATIO.

Aclamations Patrum in fine Concilii, *sess. 25. in fine.*

A D A M

Statim ac transgressus mandatum Dei in Paradi-
so, sanctitatem, & Justitiam, in qua constitutus

fuit, amisit, & incurrit iram, & indignationem Dei,
& Mortem, & captivitatem sub Dæmone, *sess. 5. de Peccato Originali.* Totus in deterius per peccatum Ori-
ginalem secundum Animum, & Corpus commutatus est. *sess. 5. de Peccato Originali.*

ADMINISTRATIO.

Administratores, sive secularis, sive Ecclesiasticus
fabricæ Ecclesiæ, etiam Cathedralis, Hospita-
litas, Confraternitatis Elemosynæ, Montis Pietatis,
vel locorum piorum singulis annis reddat rationem
Ordinario, nisi cautum esset, in institutione, & ordi-
natione talis Ecclesiæ, vel fabricæ. Verùm si ex
consuetudine, vel privilegio, vel constitutione loci
ratio esset reddenda deputatis ad id, tunc cum his
adhibeatur etiam Ordinarius, aliter liberatio facta
de administratione est nulla, *sess. 22. cap. 9. de Reform.*

AFFINITAS.

Affinitas ex copula illicita eos solos restringit,
qui in primo, & secundo gradu conjungun-
tur. *sess. 24. cap. 4. de Reform. Matr.*

APPELLATIO.

Est remedium ad innocentie præsidium in-
stitutum, *sess. 13. cap. 1. de Reformat.* Statuit
Concilium Tridentinum, ut in causis visitationis,
& correctionis, sive habitatis, & inhabilitatis, ne
in Criminalibus ab Episcopo, seu illius Vicario Gene-
rali ante definitivam sententiam ab interlocuto-
ria, vel alio quocumque gravamine appelletur, *sess. 13. cap. 1. de Reform.* In causis hujusmodi, non ob-
stante quacumque appellatione Episcopus procedat
ad ulteriora, nisi gravamen per definitivam sen-
tentiam, vel ab ipsa definitiva sententia appellari
possit. *Ibid. nempe sess. 13. cap. 5. de Reform.* Acta
primæ instantiæ dentur gratis Reo intra triginta
dies; & novus Judex, nisi illis visis ad absolutio-
nem Rei minimè procedat, *sess. 13. cap. 3. de Reform.* In appellationibus, & inhibitionibus servari
debent Sacre constitutiones, & præsertim consti-
tutio Innocenti. 4. Incipit: *Romana quacumque con-
suetudine (habeat app. in 6. cap. Romana;)* aliter
nullæ sunt inhibitiones, & processus, *sess. 22. cap. 7.*

APOSTASIA.

Apostata à Fide non est rebaptizandus, dum red-
dit ad Fidem, *sess. 7. can. 11. de Baptism.*

ARCHIDIACONUS.

Causæ Concubinatus, neque causæ Matrimo-
niorum, & Criminum ad Archidiaconos
spectant, ut judicandæ, *sess. 25. cap. 14. de Reform.*

AT-

ATTRITIO.

Si voluntatem peccandi excludat cum spe Ve-
niæ, quamvis concipiatur communiter ex
metu Gehennæ, ac poenarum, est motus bonus, &
ad Justificationem disponit in Sacramento Poeni-
tentiæ impetrandam, *sess. 14. cap. 4.*

AVARITIA.

Lucra, quæ sapiunt sordidam Avaritiam in
electione, præsentatione, nominatione, In-
stitutione, collatione Dignitatis alicujus, aut Be-
neficii Ecclesiastici interdiciuntur sub poenis Canonici-
is in Simoniacis latis, *sess. 24. cap. 14. de Reform.*

AUCTORITAS.

Auctoritas Sedis Apostolicæ remanet immunitas
in Concilio Tridentino super decretis, *sess. 25. cap. 21. de Reform.*

BAPTISMUS.

Merita Christi applicantur per Baptismum in
forma Ecclesiæ ritè collatum, tam Adultis,
quàm Parvulis, *sess. 5. Decr. de Peccato Originali.*
Parvuli etiam ex parentibus Baptizati orti contra-
hant Originale peccatum, & indigent Baptismo, ut
mundentur, *sess. 5. Decr. de Peccato Originali.* Acci-
pimus in Baptismo stolam innocentie, *sess. 6. cap. 7.*
Per Baptismum omnis culpa, & poenæ etiam tempo-
ralis, non modò æternæ debitum dimittitur semper,
sess. 6. cap. 14. Baptismus est Sacramentum
fidei, *sess. 6. cap. 7. de Justificat.* Est causa instru-
mentalis nostræ justificationis. *Ibid.* imprimit Cha-
racterem, *sess. 7. can. 9. de Sacrament.* Baptismus
Sancti Joannis non habuit eandem vim ac Baptis-
mus Christi, *sess. 7.* est necessarius ad salutem *Ibid.*
can. 5. Baptizatus potest per quocumque peccatum
mortale amittere gratiam. *Ibid. can. 6.* Baptizatus
fit debitor servandæ universæ legis Christi, *sess. 7. cap. 7.*
Item fit debitor observantiæ præceptorum
Ecclesiæ, quæ vel scripta, vel tradita sunt; quam-
vis se sua spontè illis submittere nolit. *Ibid. can. 8.*
Promissio in Baptismo facta in memoriam revocata,
non irritat vota post Baptismum facta. *Ibid. can. 9.*
Memoria, & fides Baptismi non dimittit omnia pec-
cata, nec mortalia mutat in venialia. *can. 10.* Apo-
stata à fide non debet rebaptizari, si convertatur ad
fidem post Baptismum abnegatum, *sess. 7. can. 11.*
de Baptismo. Parvulus licet actum credendi non ha-
beat, validè baptizatur in fide Ecclesiæ, *sess. 7. can. 13. de Bapt.* Hæreticum esse diceere neminem esse
baptizandum, nisi atate, qua Christus fuit Bapti-
zatus, & in Articulo mortis, *sess. 7. can. 8. de Bapt.*
Per Baptismi januam fidelis ingreditur in Ecclesiam,

sess. 14. cap. 2. Differt à Sacramento Poenitentiae ra-
tione ministri, materia, forma multipliciter, *sess. 14. cap. 2.* Unus tantum seu vir, seu mulier, vel ad
summum unus, & una Baptizatum de Baptismo sus-
cipiant, inter quos, & Baptizatum ipsum, & illius
Patrem, ac Matrem, necnon inter baptizantem, ac
baptizatum, & baptizati Patrem, & Matrem tantum
cognatio intercedat, *sess. 24. de Reform.*

BENEDICTIO.

Ante Benedictionem sacerdotalem, novi conju-
ges non cohabitent in eadem domo. Ea au-
tem Benedictio in Templo danda est à Parocho
proprio conjugum, vel ab alio Sacerdote de licen-
tia illius, aut Ordinarii.

BENEFICIARIUS.

Beneficiarius hospitalitas pauperum commenda-
tur, *sess. 25. cap. 8. de Reform.*

BENEFICIUM ECCLESIASTICUM.

Beneficia Ecclesiastica, præsertim curam Ani-
marum habentia debent conferri personis dig-
nis, quæ resident, & per se ipsas valeant exercere
curam, & præcipitur hoc sub poenis contentis in
constitutione Concilii generalis, quæ incipit: *Gravè
nimis, sess. 7.* Porrò constitutio hæc Concilii Latera-
nensis sub Innocentio Tertio, præcipit, ut culpabi-
les in hoc post primam, & secundam correctionem
suspendantur à collatione, & deputatur à Concilio,
qui conferat, *sess. 7. cap. 3. de Reform.* Ordinarii loco-
rum compellant eos, qui habent plura beneficia incom-
patibilia ad ostendendas suas dispensationes, alios
procedant juxta Constitutionem Gregorii X. in Generali
Concilio Lugdunensi: Incipit: *Ordinarii, quæ consti-
tutio innovatur, sess. 7. cap. 5. de Reform.* Porrò verba
constitutionis sunt: Si infra tempus post facti qualita-
tatem assignandum, nullam dispensationem exhibeant
eorum Ecclesiæ, & persona, aliis conferantur; sed si
sufficiens sit dispensatio, non molestantur. Si dubite-
tur, sedes Apostolica consulatur. Uniones Beneficio-
rum à quadraginta annis citra factæ examinentur ab
Episcopis tanquam Delegatis à Sede Apostolica, &
nisi colliterint factæ rationabilibus de causis, viri-
bus careant, nisi aliter à Sede Apostolica fuerit de-
claratum, *sess. 6. cap. 7. de Reform.* Beneficia curata,
quæ unita perpetuo sunt, ab Episcopis visitentur,
qui curent, ut de idoneis Vicariis provideantur, as-
signata Vicariis ipsis tertia parte fructuum, aut
etiam majori, aut minori, arbitrio ipsorum ordina-
riorum, appellationibus, privilegiis, exemptionibus
quibuscumque minimè in contrarium suffragantibus,
Ibid. cap. 7. Beneficia unius Diocesis nequeunt uni-
ri cum beneficio alterius Diocesis, *sess. 14. cap. 9. de Reform.* videantur quoad hoc pariter, *sess. 7. cap. 6.*

6. & 7. & *sess. 24. cap. 3. & 15. de Reform.* Beneficia Regularia solis Regularibus conferantur. Obtinentes beneficium Ecclesiasticum quodcumque sit, cui onera varia circa Missas adnexa sint, tenentur, iusto impedimento cessante, infra annum ordines requisitos ad ea onera suscipere sub penis contentis in constitutione Concilii Viennensis, quæ incipit, *ut ii, qui* (reperitur in *Clem. lib. prim. cap. 2. tit. 6.*) Episcopi verò cogantur beneficiatos per se ipsos diebus festis ordines exercere, *sess. 22. cap. 4. de Reform.* Non est beneficium capax quis ante decimum quartum annum, *sess. 22. cap. 6. de Reform.* Pluralitas beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ personalem residentiam requirit, omnino interdicitur, *sess. 24. cap. 17. de Bapr.* Beneficiorum conditiones, & onera posita in fundatione non mutantur; etsi in provisione eorum qualitatibus subtrahatur, facta provisiõ subreptitia censetur. Beneficia libera quæcumque per accessionem unita juris patronatus, si effectus non est secutus, separantur in posterum, non uniantur, & unio sit subreptitia, & unio cum vacaverint libera, ut antea conferantur, *sess. 25. cap. 9. de Reform.* Beneficia secularia curata non convertantur in simplicia assignato Vicario perpetuo cum pensione; sed ubi iam cura Animarum fuit transacta in Vicarium perpetuum, si non fuerit resignata Vicario congrua portio fructuum, assignatur intra annum post Concilium Tridentinum, quod si non fiat, vel fieri non possit, statim ac vacaverit Beneficium, suscipiat curam Animarum, ut prius, & cesset nomen Vicarii, *sess. 25. cap. 16. de Reform.* Uniones beneficiorum à quadraginta annis circa factæ ab Episcopo examinentur, si inveniatur subreptionem, vel obreptionem, separantur beneficia, & aliis conferantur. Similiter, & Patronatus acquisiti in Ecclesiis liberis, vel Beneficiis, vel Dignitatibus, sine evidenti utilitate beneficij, vel Ecclesiæ. Restituito tamen Patronis eo, quod dederunt, *sess. 25. cap. 9. de Reform.* Beneficiorum hereditariae successiones sacris constitutionibus sunt odiosæ, *sess. 25. cap. 7. de Reform.*

BIBLIA SACRA.

Libri Canonici sunt omnes, qui extant in sacris Bibliis præter librum tertium, & quartum Ebraicæ. *sess. 4. Decret. de Canon.* Editio vulgata approbatur, & præfertur cæteris, & statuitur, ut habeatur pro authentica in lectionibus, prædicationibus, &c. *sess. 4. de Editione.* Debent ab Ordinariis puniri, qui contorquent Sacram Scripturam ad suos sensus contra sensum Sanctæ Matris Ecclesiæ, & unanimem consensum Patrum, *sess. 4. de Editione.* Debent eam cudere Typographi emendatissimam, *sess. 4. de Editione.* Qui usurpant verba Scripturæ Sacræ ad prophana, scurrilia, fabulosa, superstitiosa, malefica, divinatoria, puniantur ab Episcopis, *sess. 4. de Editione.* Metropolitanus, vel Episcopus simplicis beneficij assignatione provideat, ut lectio Sacræ Scri-

pturæ habeatur, *sess. 5. cap. 1. de Reform.* Lectio Sacræ Scripturæ habeatur in Monasteriis Monachorum, & circa hoc vigilent Episcopi tanquam Delegati Sedis Apostolicæ, *sess. 5. cap. 1. de Reform.* Lectores Sacræ Scripturæ non regulares, examinandi sunt ab Episcopo, & approbandi, *sess. 5. cap. 1. de Reform.* Principes curent, ut habeatur in suis publicis Universitatibus lectio Sacræ Scripturæ, *sess. 5. cap. 1. de Reform.* Doctores Sacræ Scripturæ, & scholares docentium gaudent in absentia Privilegiis à Jure communi concessis, *sess. 5. cap. 2. de Reform.* Hoc quomodo intelligatur, videatur Barbosa hic.

BONA ECCLESIASTICA.

Bona, jurisdictiones, sensus, jura etiam feudalia, emphyteutica, fructus, emolumenta, & quæcumque obventiones, quæ in Ministrorum, vel Pauperum necessitates converti debent, qui sive Clericus, sive Laicus, etiam Rex, vel Imperator pœsse, vel per alios, vi, vel timore inculso, in præsuppositas personas Clericorum, vel Laicorum quæcumque arte, vel quæsitio colore in proprios usus convertere, vel usurpare præsumpserit, vel impedire, ne percipiantur ab his, ad quos Jure pertinent, est excommunicatus, donec restituat in integrum, & deinde obtineat absolutionem à Romano Pontifice, & si erat Patronus ejusdem Ecclesiæ, ultra dictas pœnas est privatus jure patronatus, & Clericus contentens, vel conspirans ad hoc ejusdem pœnis subjaceat, sit privatus quibuscumque Beneficiis, & inhabilis fiat ad alia Beneficia, & post integram satisfactionem, & absolutionem, suspendatur ab executione Ordinum ad arbitrium Ordinarii, *sess. 22. cap. 11. de Reform.*

BULLA.

Bulla Pauli Tertii de inchoatione Concilii Tridentini habetur initio Concilii. Bulla transferendi Concilium habetur post sessionem septimam. Bulla resumptionis Concilii sub Julio Tertio habetur post sessionem decimam. Bulla celebrationis Concilii sub Pio Quarto, habetur post sessionem decimam sextam; acclamationes Patrum in fine Concilii, & confirmatio ejusdem Concilii à Pio Quarto, habentur in fine voluminis.

CALICIS USUS.

Usum Calicis concedere ex iustis rationibus Laicis vel non, Concilium relinquit in potestate Summi Pontificis, *sess. 22. Decret. super Petri. Cal.*

CANONICATUS.

Ubi Canonicatus sunt nimis tenues proventus, licet Episcopus, unire Canonicatibus aliqua Beneficia simplicia, non tamen Regularia: licet etiam

Notitiæ peculiare de Synodo Trident.

redigere Canonicos ad pauciores numerum, & augere per aliquos Canonicos suppressos, proventum Canonicum, *sess. 24. cap. 14. de Reform.*

CAPITULUM.

Capitula Cathedralia, majorumque Ecclesiarum, illorumque personæ nullis obstantibus exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, Juramentis, Concediis, quæ tantum suos obligent authores, non possint concedere Sede vacante infra annum à die Vacationis, Ordinandi litteras dimissorias, nisi quis arctatus fuerit beneficii recepti, aut recipiendi occasione, & hoc sub pœna interdicti respectu Capituli, & suspensionis ab executione Ordinum, respectu sic Ordinandi, *sess. 7. cap. 10. de Ref.* In Cathedrali, vel Collegiata, etiam Regulari, mancipatus, non habet vocem in Capitulo, nisi sit Subdiaconus, etiam si hoc sibi ab aliis fuerit concessum liberè, *sess. 22. cap. 4. de Reform.* Nequit Capitulum dare litteras dimissorias Ordinandi, sede vacante sub pœnis intimatis superius, *sess. 7. cap. 10. de Reform.* Extenduntur etiam contra impetrantes dimissorias à quibusvis succedentibus in Jurisdictione Episcopi loco Capituli sede vacante, *sess. 23. cap. 10. de Ref.* Debet Capitulum ubi fructum accipiendorum ei munus incumbit, æconomum unum, vel plures constituere in redditus Episcopales, quorum rationem reddent ei, ad quem pertinet. Item Vicarium constituere infra octo dies: vel exilientem confirmare, qui saltem in Jure Canonico sit Doctor, vel Licentiat. Quod si Capitulum negligat, id efficiat Metropolitanus, aut in Ecclesiæ exempta propinquior Episcopus. Ad novum porò Episcopum Capituli Jurisdictione, potestas, bonorum administratione relinquatur salva, & intacta, exceptis quibusdam casibus. Vide in v. Episcopus, *sess. 25. cap. 6. de Ref.* Capitula Cathedralium à suis Episcopis, & Sedis Apostolicæ autoritate visitari, & corrigi possunt, *sess. 25. cap. 6. de Reform.*

CARDINALIS.

Quales eligendi, & quomodo creandi Cardinales à summo Pontifice, habetur, *sess. 24. cap. 1. de Reform.* Accessus, & regressus ad beneficia Ecclesiastica Cardinalibus successivè non concedantur, *sess. 25. cap. 7. de Ref.*

CASTITAS.

Est donum Dei, quod datur petentibus; nec Deus patitur quemquam tentari supra id, quod potest, *sess. 24. Can. 9.*

CATHEDRALIS.

In Ecclesiis Cathedralibus Episcopus cum Concilio Capituli designet, ac distribuatur quibuscum-

que quis ex Ordo Sacris adnecti debeat; ita tamen ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, cæteri verò Diaconi, & Subdiaconi. Ubi ex consuetudine sint omnes Presbyteri, sic fiat. Dignitates in Cathedralibus Ecclesiis adhortatur sancta synodus, & in Collegiatis, ut conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut Licentiatis, *sess. 24. cap. 12. de Reform.*

CAUSA.

Causæ criminales graviore Episcoporum, etiam hæresis cognosci debent, ac terminari à Romano Pontifice, vel committendæ Metropolitanis à Papa eligendis, qui processum debent conficere, ac ad Romanam Sedem transmittere, à qua exhibit sententia definitiva. Causæ omnes pertinentes ad forum Ecclesiasticum, etiam beneficiale, in prima instantia cognoscantur ab eorum ordinariis locorum, & terminentur infra biennium à die mortis litis, quo transacto, possunt causam transferre ad iudices superiores competentes, qui causam in statu, in quo est, quamprimum terminari curent, nec aliis committantur, vel avocentur, vel appellationes interponantur ab eis, nec per superiores, nisi ejus gravamen reparari nequeat à definitiva sententia, vel ab habente vim definitivè recipiantur: excipiuntur tamen causæ, quæ de Jure sunt tractandæ apud Papam, vel quas Papa urgenti causa iudicat per speciale rescriptum manu propria avocandas. Item causæ Criminales, vel Matrimoniales non tractantur apud inferiores Episcopos, sed apud Episcopum, & si his oriatur inter Episcopum, & inferiores de conditione causæ, & pars paupertatem probet, coram Episcopo non cogatur litigare de causâ Matrimoniali, nec in secunda, vel tertia instantia, extra Provinciam; nisi altera pars alimenta, & expensas litis subministrat. Item legati, gubernatores, Ecclesiastici, & alii non impediunt Episcopos in his causis, nec non contra personas Ecclesiasticas agent, nisi requisito Episcopo, & negligente eo: aliter acta sint nulla, & teneantur ad restitutionem damni illati partibus. Item, si quis ob biennij lapsum, & in casibus à Jure permisis, recurrit ad alium Iudicem, vel appellat, prius admonet Episcopum; ut instruat, si vult Iudicem appellationis, & etiam suis expensis ad illum Iudicem transferat acta ab Episcopo facta, & si appellatus actibus utitur, solvat dimidiam partem extensarum, nisi aliter ferat consuetudo Regionis. Item, notarius accepta competentis mercede, teneatur statim dare copiam scripturarum ad summum intra mensem. Item, si notarius fraudulenter differat dare copiam, suspendatur ab administratione officii arbitrio Ordinarii, & teneatur ad dupli pœnam, quantum ea lis fuerit, quæ dividatur inter appellantem, & pauperes loci, & si iudex est conscius, vel particeps moræ, teneatur eodem modo ad pœnam dupli, non obstante &c. *sess. 24. cap. 20. de Reform.*

Causa Spirituales ad forum Ecclesiasticum pertinentes quatuor personis qualificatis à Sede Apostolica committantur, quæ illas majori, qua possunt, terminent brevitate, *sess. 25. cap. 10. de Reform.*

CHARACTER

EST signum Spirituale indelebile in Anima impressum, *sess. 7. Can. 9.*

CHARITAS

IPsa est, quæ perficit Contritionem, *sess. 14. cap. 4.*

CHRISTIANUS

NON debet confidere, neque gloriari in se ipso, sed in Domino. Item sicut misericordiam Dei, & bonitatem, ita severitatem, & iudicium ante oculos habere debet, *sess. 6. cap. 16.*

CHRISTUS.

CHRISTI Virtus jugiter influit in bona opera, & ea semper antecedit, comitatur, & subsequitur, *sess. 6. cap. 16.* Datus est nobis, ut Redemptor; cui fidamus & ut Legislator, cui pareamus, *sess. 6. Can. 22.* Christo Domino debetur adoratio cultus Latræ, *sess. 13. cap. 5. & Can. 6.* Christus verâ lux, Propitiator noster, Salvator noster, Fons Justitiæ, Causa salutis æternæ, Redemptor, Legislator, Sanctitatis Auctor, Sacerdos secundum Ordinem Melchisedech, magnus, & supremus Sacerdos, Caput in membra, Vitis in palmites, Sol Justitiæ, Fidei nostræ Auctor, secundum Adam, omnium gratiarum Fons, & Auctor, Mediator Dei & hominum, Patribus promissus, Sacramentorum Auctor, & perfectior, pro omnibus mortuus, & ad nostram salutem. In Eucharistia continetur, totus sumitur sub utraque specie, nobis meruit justificationem: sapientiam promissit Ecclesiæ suæ; in eo habemus Redemptionem, & Remissionem: per eum fit satisfactio: ejus sermones servant cum diligentibus. Hæc sparsim per totum Concilium.

CHORUS

OBtinent dignitates, Canonicatus, præbendas, portiones in Cathedralibus, teneantur Divinis Officiis interesse, & assiliter, & inservire Episcopo celebranti, & alia Pontificalia exercenti, & quidem per se, & non per alios substitutos; ita ut non liceat abesse ultra tres menses salvis constitutionibus, quæ tempus longius servitutis exigant, alioquin primo anno priventur dimidia parte, secundo priventur omni parte fructuum, quæ sibi deberentur. Crescente verò contumacia, Canonicè procedatur contra non residentem. Distributiones, qui statutis horis intersunt recipiant, reliqui careant juxta Decretum Bonifacii VIII. *incipit. Consuetud. sess. 24. cap. 12.*

CIBUS.

CLIBorum delectus mortificationi Carnis consentaneus esse debet, *sess. 25. de Delect. lib.*

CLAUSURA.

COMMendatur Episcopis observantia Clausuræ perfectæ in Monasteriis Sanctimonialium, & innovatur quoad hanc Constitutio Bonifacii VIII. quæ incipit: *Periculosa est, que in 6. die: Dic. lib. 6. de Stat. Regul. Et præcipit Monialibus, in Clausura degentibus, ut non exeant, neque ad breve tempus, nisi ex legitima causa ab Episcopo probanda, & vetat omnibus cufcumque generis, conditionis, sexus, ætatis ingredi septa Monialium sine Episcopi, vel superioris licentia in scriptis obtenta, & concedenda tantum in Casibus necessariis, & ab Episcopo tantum, vel superiore Monialium, & non ab alio, sess. 25. cap. 5. de Monial.*

CLERICUS.

IN Clericis à rebus sæculi in altiore locum sublatis, sæcularis oculos conjungit, & ex eis sumunt, quod imitentur, sicque decet Clericos in fortem Domini vocatos, mores suos componere, ut habitum, gestum, incessum, sermonem, alisque omnibus rebus nihil nisi grave, moderatum, ac Religione plenam præferant, ac proinde mandat Synodus, ut ea, quæ de Vitæ honestate, cultu, Doctrina, ac simul de luxu, comestationibus, Choreis, aleis, lufibus, ac quibuscumque criminibus, necnon sæcularibus negotiis fugiendis à Summis Pontificibus, & à Sacris Conciliis statuta sunt, observentur, *sess. 22. cap. 1. de Reform.*

COACTIO.

QUicumque coegerit quæcumque Mulierem ingredi Monasterium, vel suscipere habitum, vel emittere professionem, anathematizatur unâ cum omnibus qui consilium, operam, auctoritatem, præsentiam ipsam ad talia scienter interposuerint, *sess. 25. cap. 18. de Regul.*

COADJUTOR.

COadjutoriæ successivè tolluntur omnino, præterquam in necessitate gravissima, & causa cognita, & approbata à Romano Pontifice, *sess. 25. cap. 7. de Ref.*

COGNATIO.

INTER suscipientem de Baptismo, & Baptizatum ipsum, & illius Patrem, ac Matrem, & inter baptizantem, & Baptizatum, baptizantem Patrem, ac Matrem tantum intercedit cognatio spiritualis, quæ contrahitur ratione Baptismi, *sess. 24. cap. 2. de Reform. Matrim.*

COM-

COMMENDA.

ABBatiæ, Prioratus, & Monasteria commendata reformentur. Præponantur eis Superiores, Regulares, & verè digni commendatores profiteantur solemniter Religionem illorum Ordinum propriam, aut Commendis cedant, *sess. 25. cap. 21. de Regul.*

COMMUTATIO.

POtest Episcopus publicam penitentiam in privatam commutare, quando ita magis judicet expedire, *sess. 24. cap. 8. de Reform.*

COMMUNIO.

SI quis urgente necessitate, aut Sacerdos, aut Laicus communicet, debet conteri, & deinde post Sanctissimam Communionem quamprimum confiteri, *sess. 13. cap. 7. & Can. 11.*

Communio triplex est, Sacramentalis tantum, & est quando Peccatores ad eam accedunt. Spiritualis tantum, & fit à Justis, qui voto panem celestem edentes fide viva, quæ per dilectionem operatur, fructum ejus, & utilitatem sentiunt. Spiritualis simul, & Sacramentalis, estque illorum, qui vestem nuptialem induti ad Divinam mensam accedunt, *sess. 13. cap. 8. & Can. 8.* Quod Laici à Sacerdotibus Sanctissimam Communionem recipiant: & quod Sacerdotes communicent, Ecclesiæ traditio est ab Apostolis in nos derivata, *sess. 13. cap. 8. & Can. 16.* Anathematizatur dicens, præcipuum fructum Sanctissimæ Communionis esse Remissionem Peccatorum, & item dicens, solam Remissionem peccatorum esse fructum Sanctissimæ Communionis, *sess. 13. Can. 5.* Sola Fides non est sufficiens preparatio ad sumendam sanctissimam Communionem, quæ saltem semel in Paschate singulis annis, de præcepto à Fidelibus est sumenda, *sess. 13. Can. 9. & 11.* Ex pluribus Scripturæ Testibus probatur, non esse necessariam ad salutem Communionem sub utraque specie. *Ibid.* Ut Laici, & Clerici non celebrantes communicent sub specie Panis tantum, est Lex Ecclesiæ, quam reprobare, aut commutare sine ipsius Ecclesiæ auctoritate non licet, *sess. 21. cap. 2.* Qui communicat sub altera tantum specie, totum Christum Dominum, & verum Sacramentum sumit, & nulla gratia necessaria ad salutem fraudatur per hoc, quod interdicatur. Audientes Missam, qui Sacramentaliter non communicant, laudabile est, ut communicent spiritualiter, *sess. 22. cap. 6.* Non tenetur Populus audiens Missam communicare: aliud quippe est offerri sacrificium, & aliud Christum ad manducandum dari, *sess. 22. cap. 6. & Can. 1.* Maxime decet, ut Subdiaconi, & Diaconi singulis diebus Dominicis, & solemnibus communicent, *sess. 23. cap. 8. de Reform.*

CONCILIIUM TRIDENTINUM.

INchoatum fuit sub Paulo Tertio, & suspensum resumptum sub Julio Tertio, terminatum sub Pio Quarto. Vide Bullam.

CONCILIIUM.

CONcilia Provincialia singulis triennii post Octavam Paschæ fiant. Metropolitanis cogant, & Episcopi subiecti adire teneantur. Episcopi nulli Metropolitanis subjacentes, eligant unum in cujus Synodo in posterum interesse debeant. Synodi quoque Diocesanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti omnes, qui cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, accedere debent. Qui curam gerunt Ecclesiarum interesse debent, *sess. 24. cap. 2. de Reform.* Concilii Canones inviolabiliter serventur, nec in his dispensetur nisi in casibus urgentis necessitatis, causa cognita cum maturitate, & gratis; aliter dispensatio facta habeatur subreptitia, *sess. 25. cap. 8. de Reform.* Concilio in recipiendo, vel explicando, vel augendo, Summ. Pontif. prout melius judicaverit provideat, *sess. 25. cap. 26.* Concilii confirmatio petitur à Summo Pontifice, *sess. 25. in fine.*

CONCIO.

APopularibus Concionibus excludi debent difficiliores, & subtiliores quaestiones, *sess. 25. Decret. de Purgator.*

CONCUBINATUS.

CONcubinatus grave peccatum est in soluti; Gravissimum in Uxoratis, *sess. 24. cap. 8. de Reform. Matrim.* Concubinarii si ter admoniti ab ordinario loci, Concubinas non ejecerint, excommunicatione feriendi sunt, à qua non absolvantur, donec re ipsa paruerint. Quod si neglectis Cenfuris, per annum in Concubinato permaneant, procedatur ab Ordinario severe contra eos, *sess. 24. cap. 8.* Mulieres, quæ publicè in Concubinato vixerint, si ve conjugatæ, si ve solutæ fuerint, si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinario puniantur, & extra Diocesim ejiciantur. *Ibid.* Clericus Concubinarius præter Cenfuram à sacris Canonibus impostas, privatur, si non cessaverit post primam Episcopi monitionem, tertia parte fructuum, & pensionum. Si non cessaverit post secundam, omnibus fructibus, & pensionibus, & ab ipsa Beneficiorum administratione suspenduntur Clerici Concubinarii. Quod si adhuc non cessent post tertiam, privantur, & perpetuò inhabiles redduntur ad omnia beneficia, dignitates, &c. *sess. 25. cap. 13. de Reform.*

CONCUPISCENTIA.

IN renatis post Baptisma Concupiscentia manet, seu fomes peccati; quæ relicta est ad Agoniam, & non contentibus non nocet, *sess. 5. de Peccato Originali*. Dicitur peccatum, quia ex peccato est, & ad peccatum inclinatur, *sess. 5. de Peccato Origin.*

CONFESSIO

Instituta est à Christo cum dixit Apostolis: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittentur eis, &c. *sess. 6. cap. 14.* Necessarium est hoc Sacramentum saltem in Voto ad novam Justificationem post Baptisma, *ibid.* Confessio Sacramentalis non semper totam poenam temporalem remittit, semper autem totam æternam, etiam si sit in Voto, *sess. 6. cap. 24. & Can. 30.* Institutum à Christo Domino post resurrectionem cum insufflavit in suos Discipulos, dicens, accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, &c. *sess. 13. cap. 1. & Can. 1. & 3.*

Differt à Sacramento Baptismi multipliciter, nempe ratione Ministrum, Materiam, Formam, & Fructum, *sess. 14. cap. 2.* Necessarium est hoc Sacramentum lapsis post Baptisma, sicut Baptismus est necessarius nondum regeneratis, *sess. 17. cap. 2. & Can. 4.* Omnia, & singula peccata mortalia in specie, & singillatim, etiam occultissima, sunt in Confessione aperienda, quorum post diligentem sui discussionem habetur conscientia, & hoc jure Divino, *sess. 14. cap. 5.* Peccata Venialia in Confessione laudabiliter, sed non de necessitate aperiuntur, *sess. 14. cap. 5. & Can. 7.* Confessio secreta, non verò publica præcipitur, quæ non satis consultè humana aliqua lege præcipitur, *sess. 14. cap. 5.* Peccata inculpabiliter oblita in eadem Confessione cum non oblitis inclusa intelliguntur, *sess. 14. cap. 5.* Si quis in Confessione retinet aliquod peccatum lethale scienter, nihil Divinæ Bonitati per Sacerdotem remittendum proponit, *sess. 14. cap. 6. & Can. 9.*

CONFESSARIUS, VIDE EXAMEN.

Nullus Sacerdos, etiam Regularis, idoneus reputatur ad munus Confessoris exercendum, nisi aut Parochiale beneficium obtineat, aut ab Episcopo per examen idoneus judicetur, & approbatus gratis detur, *sess. 22. cap. 15. de Reform.*

CONFIRMATIONIS SACRAM.

Confirmatio est Sacramentum imprimens characterem, *sess. 7. & Can. 9. de Sacram.* Hæreticum est dicere injuriam fieri Spiritui Sancto tribuendo Sacro Chrismati virtutem aliquam, & Sacramenti Confirmationis non esse ordinatum Ministrum solum Episcopum, *ibid. Can. 2. & 3.*

CONSCIENTIA.

Error Conscientiæ non est pars Sacramenti Pœnitentiæ, *sess. 14. cap. 3. & Can. 4. & 5.*

CONSECRATIO.

Ad majores Ecclesiæ promori munus Consecrationis infra tempus à jure statutum suscipiunt, *sess. 7. cap. 9. de Reformat.* Ultra tres menses Episcopi etiam Cardinales, si differant menses Consecrationis suscipere, fructum perceptorum restitutioni sunt obnoxii; quod si differant totidem alios menses ex negligentia, Ecclesiæ ipso jure sunt privati; Consecratio autem, si extra Curiam Romanam fiat, celebretur in Ecclesia, ad quam fuerunt promoti, vel in Provincia, *sess. 23. cap. 2. de Reformat.*

CONSERVATOR.

Nemini cujuscumque dignitatis, etiam si Capitulum fuerit, literæ Conservatoris suffragentur quocumque sint prætextu concessæ ad hoc, ut coram suo Episcopo, seu Superiore ordinario in criminalibus, & mixtis causis contra eum inquiri, & procedi non possit, *sess. 14. cap. 5. de Reformat.* In Causis Civilibus, si ipsi Author extiterit, aliquem ei, apud suos Conservatores Judices in Judicio trahere non liceat. In Controversiis de jurisdictione conservatorum cum ordinario Arbitri judicent. Litteris conservatoriis non gaudeant nisi duo familiares Conservatorum viventes ad eorum expensas, & non nisi ad quinquennium, *ibid.*

CONTRITIO

Est dolor, ac detestatio de peccato commissum proposito non peccandi de cætero, *sess. 14. cap. 4.* Contritio perficitur à charitate, *ibid. &c.* Contritio perfecta reconciliat peccatorem ante actuale ejus Confessionem, sed includit votum actualis Confessionis, *ibid. &c.* Necessè est de omnibus peccatis lethallibus conteri ante confessionem, *ibid. cap. 5.*

CORRECTIO.

Correctio, etiam si Correctus acquiescat, non remittit peccata, *sess. 14. cap. 6. & Can. 10.*

DECANUS.

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum pertinentes, non pertinent ad Decanos, Archidiaconos, sed ad Episcopum, *sess. 24. cap. 14. de Reform.*

DECIMA.

Decima integræ solvantur his, quibus de Jure debentur, & qui eas subtrahunt, vel impediunt, excommunicantur, nec ante restitutionem absolvantur, *sess. 25. cap. 12. de Reformat.*

DEGRADATIO.

Potest Episcopus absque interventu aliorum Episcoporum solemniter degradare, cum interventu tamen Abbatis, vel in eorum defectu, Personarum, quæ sint in dignitate Ecclesiastica constitutæ, ætate graves, & juris scientia commendabiles, *sess. 13. cap. 4. de Reform.*

DELEGATIO.

Constituuntur in Tridentino delegati à Sede Apostolica Episcopi in multis causis, de quibus &c. Vide *sess. 5. cap. 1. & 2. sess. 6. cap. 2. sess. 7. cap. 6. & 13. cap. 4. sess. 21. cap. 3. & 5. 7. & 8. de Reformat. sess. 22. Decret. de Missa, & cap. 2. 5. 6. 10. 11. & 14. sess. 25. cap. 8. de Reg. 14. de Reformat.*

DEROGATIO.

Quando cum aliquibus conditionibus, aut oneribus conceduntur Beneficia, non debet illis conditionibus, ac oneribus derogari, *sess. 25. cap. 5. de Reform.*

DEUS.

Deus non deserit, nisi prius deseratur, *sess. 6. cap. 11.*

DIABOLUS.

Dum impendit nobis exitus vitæ, vehementius omnes suæ veritatis nervos ad perdendos nos intentat, & ad deturbandos à fiducia Divinæ Misericordiæ, *sess. 14. Doctr. de Sacram. Extrem. Unct.*

DIGNITAS.

Dignitates sacræ institutæ sunt ad conservandam, & augendam Ecclesiasticam disciplinam, *sess. 24. cap. 12. de Reform.* Nemo ad dignitates, quibus animarum cura subest, promoveri potest, nisi vigesimumsecundum ætatis annum atigerit, & in clericali ordine versatus, Doctrina, ac moribus commendetur juxta Constitutionem Alexandri VII. quæ incipit, *Cum in cunctis*. Qui vero promovetur ad dignitates, curam animarum non habentes, non sint minoris ætatis vigintiduum an-

norum. Provisi de beneficiis curam animarum habentibus, & de Canonicis, & dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus professionem Fidei facere debent coram Episcopo, aut ejus Vicario. Nemo ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiatur, nisi sit initiatus eo ordine Sacro, quem illa dignitas, Præbenda, aut portio requirit, aut tempore requisito in initiandis. In Cathedralibus omnes Canonicatus, ac Portiones habeant adnexum ordinem Presbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus, *sess. 24. cap. 12. de Reformat.*

DISPENSATIO.

Dispensationes concedendæ extra Curiam Romanam committantur ordinariis eorum, qui eas impetraverint. Hæc verò, quæ gratiose concedi debent, suum non sortiuntur effectum, nisi prius ab eisdem tanquam Delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extrajudicialiter cognoscatur, expressis precibus subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere, *sess. 22. cap. 5. de Reform.* In contrahendo Matrimonio raro detur dispensatio; vel nunquam; gratis tamen detur, & ex causa. In secundo gradu deservitur tantum inter magnos Principes ob causam publicam. Si quis Matrimonium inter gradus prohibitos contraxit, etiam si ex ignorantia non adhibitis solemnitatibus, non dispensetur cum illo. Si autem contraxerit adhibitis solemnitatibus ex ignorantia probabili, facile poterit dispensari ex causa, & gratis, *sess. 24. cap. 5.* Subrepticia censetur dispensatio, quæ non fit ex causa cognita, & gratis, & summa maturitate, ac ex utilitate majori, *sess. 45. cap. 18. de Reform.*

DISTRIBUTIONES.

Ubi distributiones quotidianæ nulla sunt, vel ita detur, ut negligentur, tertia pars quorumcumque proventuum, subventionum tam dignitatum, quam Canonicatum, personatum, portionum, & officiorum convertatur in distributiones quotidianas dividendas inter inter-sentes Divinitus ab Episcopo tanquam delegato à Sede Apostolica; salvus tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt, *sess. 5. cap. 3. de Reform.* Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcumque fructuum, quorumcumque beneficiorum. Portiones absentium cedunt piis locis arbitrio Episcopi. Excipit actu ministrantem in Ecclesia curata extra Civitatem. Excipit quædam Cathedrales, & Collegiatae Ecclesias. Ubi non ministrantes perdant aliquid, quod additæ tertiæ partem ascendit.

DOCTRINA.

Rectoribus Ecclesiarum Doctrina carentibus, debent Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ Delegati deputare Coadiutores literatos, partemque fructuum eidem assignare, *sess. 21. cap. 6. de Reformat.*

DOMINUS.

Domini directè, vel indirectè cogentes, minis, ac penis subditas suas ad certa Matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur, *sess. 24. cap. 9. de Reformat. Matrim.* Caveant Domini temporales, ac Magistratus ne mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates illos excæcent & ne ab ipsis à quibus jura expectantur, nascantur injuriæ, *sess. 24. cap. 9. de Reformat. Matrim.* Dominis temporalibus præcipitur in virtute sanctæ Obedientiæ à Concilio Tridentino, ut auxilium, & auctoritatem interponant, quoties fuerint requisiti, ut observentur Decreta Concilii ejusdem spectantia ad Reformationem Regularium, *sess. 25. cap. 22. de Regul.*

DUELLUM.

Duelli locum concedentes Principes sunt excommunicati, & locum, ubi Duellum concedunt, amittunt, qui acquirunt directis Dominis. Duello pugnantis, & Patris sunt excommunicati cum proserptione suorum bonorum, & pœna perpetuæ infamiae, & ut homicidæ puniuntur, & qui in duello moriuntur, careant perpetua sepultura Ecclesiastica: consilantes, suadentes, spectantes, excommunicantur, *sess. 25. cap. 19. de Reformat.*

ECCLESIA.

Ecclēsia est unum Corpus, cujus Christus est caput, & nos membra ejus, cuique Fidelium arcissima Fidei, Spei, & Charitatis connexionē adstricta, *sess. 13. cap. 2. Debet Episcopus curare, ut Ecclesiæ diruta ex fructibus ad eos pertinentibus restaurantur. Si ob tenuitatem fructuum nequeant, poterunt cogi contribuere Parochiani. Quod si neque hoc pacto restauratio earum sequatur; poterit eas Episcopus convertere in usus profanos non sordidos erecta ibi Cruce, tuncque beneficia illarum Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad Matrices, *sess. 22. cap. 7. de Reformat.* Ecclesia de occultis non iudicat, *sess. 24. cap. 1. de Reformat. Matrim.* Fabricæ Ecclesiæ attribuendi sunt fructus Episcoporum absentium malè percepti. Item tertia pars Beneficiorum Concubinarum, *sess. 23. cap. 1. & sess. 25. cap. 11.**

ELECTIO.

Omnes, qui in electione Episcoporum operam ponunt, peccant, si non curaverint dili-

genter ut digniores obtineant Episcopatum, & ducantur in electione humano affectu, aut ambientium suggestionibus, *sess. 24. cap. 1. de Reformat.* Ubi etiam docet modum, qui debet teneri in electionibus, quæ sunt per concursum: vide Examen Abbatum, & Abbatissarum, & aliorum Præpositorum Regularium electio fieri debet votis secretis: ita ut nomina eligentium nunquam publicentur, *sess. 25. cap. 6. de Regul.* Non licet ad effectum electionis faciendæ constituere novos Superiores, aut Titulares, nec licet voces, & suffragia absentium supplere. Hæc omnia præcipiuntur sub pœna inhabilitatis ad omnia officia, & electiones his contrariæ irritæ sunt: *Ibid.* Abbatissa, & Priorissa non eligatur minor annis quadraginta, & post octo annos Professionis. In casu autem, quod nulla sit hujusmodi in Monasterio, nec ab alio substitui possit, eligatur, quæ trigessimum ætatis annum excelsit, & quantum Professionis, *sess. 25. cap. 7. de Monial.* Dum eligitur Monialium aliqua ad gubernationem, præsit Episcopus, vel alius superior, qui Claustra Monasterii non ingrediatur, sed ante Cancellorum fenestellum accipiat vota, *sess. 25. cap. 7. de Monial.*

EPISCOPATUS.

Regimen Ecclesiarum est onus Angelicis humeris formidandum, *sess. 6. cap. 1. de Reformat.* Examinetur à Concilio Provinciali tenuis reddituum aliquorum Episcopatum, mittatur ad Summum Pontificem relatio verax, qui vel poterit unire Episcopatum tenuem alteri Episcopatu, vel augere aliquo modo redditus etiam applicando Episcopatu Beneficia; dummodo non sint curata, nec dignitates, seu Canonicatus, & Præbendæ, nec Monasteria, in quibus viget Regularis observantia, vel, quæ Capitulis Generalibus, & certis visitationibus subduntur, *sess. 24. cap. 13. de Reformat.*

EPISCOPUS.

Præcipuum munus Episcoporum est prædicatio Evangelii, *sess. 5. cap. 2.* Debent per se ipsos exequi hoc munus, si legitime impediti non fuerint; impediti vero per viros idoneos, *sess. 5. cap. 2. de Reformat. & sess. 24. cap. 4. de Reformat.* Ubi etiam præscribitur eis, ut in Ecclesia sua habeant Episcopi per se, vel per alios prædicationem singulis Dominicis, & solemnibus Festis, & in Adventu, & Quadragesima singulis diebus, vel saltem ter in hebdomada. Eligendi sunt in Episcopos qui à puerilibus exordiis in statu Ecclesiastico laudabiliter vixerunt, *sess. 6. cap. 1. de Reformat.* Necessitas vigilantia, ac presentia illis ostenditur ex eo, quod sint Pastores Ovium Christi, quas Lupus Inferni insectatur, ut devoret. *Ibid.* Vide *Residentia.* Non licet Episcopo in alterius Dioecesi Pontificalia exercere, nisi de Ordinarii loci expref-

sa licentia, & in persona eidem Ordinario subiecta sub pœna suspensionis ab exercitio Pontificalium, & ab executione ordinum in eis, qui sic fuerunt ordinati, *sess. 6. cap. 5. de Reformat.* Debet eligi secundum requisita ab Alexandro Tertio in sua Constitutione, quæ incipit, in *causis.* Porro verba constitutionis illius sunt: Cum præ cæteris in Episcopo ætatis maturitas, gravitas morum, & litterarum scientia requiratur, nemo in Episcopum eligi potest, qui trigessimum ætatis suæ annum non exegerit, de legitimo Matrimonio sit natus, de vita, ac scientia commendabiles demonstrat, *sess. 7. cap. 1. de Reformat.* Subiicitur privationi beneficiorum. *Ibid.* cap. 4. Non potest recipere plures Ecclesias Cathedralis in titulum, aut Comendam, aut subquocumque alio nomine, quamvis præfulgeat quacumque dignitate, gradu, aut præsentia, *sess. 7. cap. 2. de Reformat.* Compellant exhibere suas dispensationes illos, qui possident plura beneficia curata aliis in incompatibilia per viam unionis ad vitam seu Commendam perpetuam, aut alio quocumque nomine, & titulo obtinuerint, *Ibid.* cap. 6. Promoti ad Ecclesias majores munus consecrationis suscipiant infra tempus à jure statutum, & prerogationes ultra sex menses concessæ nullis susfragantur. Vide quoad hoc, & præsertim quid interit inter Episcopum electum, & consecratum, *Declarationes Card. Bellarm. in Trident. hic sess. 7. cap. 9. de Reformat.* Sint Pastores, non percussores Ovium suarum, nec eis dominentur, sed tanquam Filios, & Fratres diligant delinquentes, tamen post paternas correptiones, debitæ penis coercant, *sess. 13. cap. 1. de Reformat.* Episcopus nequaquam citetur, ut personaliter compareat, nisi in causis in quibus reatu stante, deponendus, aut privandus veniret, *sess. 13. cap. 6. de Reformat.* In Causis criminalibus contra Episcopos non adhibeantur testes, qui non sint competentes & bonæ conversationis, existimationis, & famæ: Testes falsi in hujusmodi casibus graviter multentur, & hujusmodi causæ Episcopi comparere debeant pro criminis objecti, qualitate coram Pontifice Maximo, ut referantur, ac per ipsum terminentur, *sess. 13. cap. 7. & 8. de Reformat.* Episcopi Titulares nullum audeant promovere ad ordines Sacros, & neque tonsuræ nisi cum licentia sui Episcopi, aut literis dimissoriis sub prætextu cujusvis Privilegii, aut familiaritatis continuæ commensalitatæ suæ &c. sub pœna suspensionis per unum annum ab exercitio Pontificalium in Episcopo ordinante, & ab executione ordinum in Clerico ordinato ad libitum sui Episcopi, *sess. 14. cap. 2. de Reformat.* Possunt Episcopi tanquam Delegati à Sede Apostolica visitare, punire, corrigere quoscumque Clericos, Sæculares delinquentes, qui in suis Ecclesiis resideant non obstantes quacumque exemptione, privilegio &c. *sess. 14. cap. 4. de Reformat.* Qui potest esse privilegio punire subditos alienos, hoc non potest nisi intervenit ipsius Episcopi, cui reus subjacet, aut Persona ab eo deputa-

ta. Alioquin processus est nullus, & sententia nulla, *sess. 14. cap. 8. de Reformat.* Antequam Episcopus assumatur ad Cathedralē Ecclesiā, sit prædixus naturalibus, ætate, moribus, & vita, & aliis requisitis à Canonibus, sed antea sit constitutus in universitate studiorum Magister, vel Doctor, vel licentiatius in Theologia, vel Jure Canonico, vel ostendatur idoneus ad alios docendos testimonio alicujus Accademici; Si fuerit Regularis, habeat fidem similem à Superioribus suæ Religionis, et si notitia fuerit harum rerum nulla aut recens in curia, in tali casu omnino necesse est, ut talis instructio à Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nunciis Provincialium, vel ejus Ordinariis, vel eo deficiente à vicinioribus ordinariis sumatur, & omnes, à quibus instructio, vel justificatio sumitur fideliter, & gratis teneantur referre, & hoc sub gravamine conscientie, & penis à Superioribus imponendis, *sess. 22. cap. 2. de Reformat.* Sunt Episcopi præcipui in ordine Jerarchico, Superiores Presbyteris: possunt conferre Sacramentum Confirmationis, Ministros Ecclesiæ ordinare, aliaque peragere, quantum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent, *sess. 22. cap. 4. & Can. 6. & 7.* Possunt Episcopi dispensare in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus excepta illa, quæ oritur ex delicto voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, & in quibuscumque casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ reservatis in foro conscientie gratis absolvere in sua Dioecesi per se, aut per Vicarium ad id specialiter deputandum. Hæc possunt respectu suorum subditorum. In Criminalibus autem hæresis possunt ipsi tantum, non verò illorum Vicarii. Episcopi non sunt vocati ad commoda propria, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria. In domo Episcopi nihil debet apparere, quod non sapiat simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum. Interdicitur eis augere redditibus Ecclesiæ consanguineos, ac familiares ac in gratiam eorum illos dissipare. Permittit tamen, ut iis, si pauperes sint, donec tanquam pauperibus, *sess. 25. cap. 1. de Reformat.* Monentur Episcopi etiam à Concilio exuere omnem affectum erga Fratres, Nepotes, Propinquos carnis, unde multorum malorum in Ecclesia Seminarum. Episcopis tribuatur honor conveniens dignitati tum in Choro, tum in Capitulo, tum in Processionibus, & aliis actibus publicis: eis detur prima Sedes, & locus, quem elegerint, & præcipue auctoritas rerum agendarum, *sess. 25. cap. 6. de Reformat.* Episcopi, si Capitulum proponat rem non spectantem ad suum, vel suorum commodi, ipsi convocent Capitulum, vota exquirant, & juxta ea concludant, & absentē Episcopo illi de Capitulo ad quos de jure vel consuetudine spectat, idem faciant, *sess. 25. c. 5. de Reformat.* Episcopis subjiciantur in causis Ecclesiasticis omnes, qui non obtinent dignitatem, vel non sunt